

ZARZĄDZENIE NR 19/2009
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 14 kwietnia 2009 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Grądowe Zbocze”.

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm. Dz. U. z 2005 r. Nr 113, poz. 954, Nr 130, poz. 1087, z 2007 r. Nr 75, poz. 493, Nr 176, poz. 1238 i Nr 181, poz. 1286; z 2008 r. Nr 154, poz. 958, Nr 199, poz. 1227 i Nr 201, poz. 1237 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Grądowe Zbocze”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. 1. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ekosystemu żyznego lasu liściastego oraz kompleksów źródliskowych wraz z procesami ich naturalnej dynamiki oraz związanej z nimi cenną florą i fauną.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) rezerwat obejmuje dobrze wyodrębniający się w terenie kompleks leśny charakteryzujący się dobrym i bardzo dobrym stanem występujących w nim ekosystemów leśnych;
- 2) zachowanie występujących w rezerwacie cennych siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (według rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 (Dz. U. Nr 94, poz. 795): grądu subatlantyckiego (9160) i łęgowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowych (Ficario-Ulmetum) (91F0) oraz dwóch o znaczeniu priorytetowym: źródlisk wapiennych (7220*) i łęgów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych, olsów źródliskowych (91E0*);
- 3) zachowanie występujących w rezerwacie cennych utworów źródliskowych tzw. trawertynów, stanowiących swoiste siedlisko życia wielu gatunków flory i fauny;
- 4) zachowanie występujących w rezerwacie cennych, rzadkich i zagrożonych gatunków flory, w szczególności: czosnku niedźwiedziego, obrazków plamistych, kopytnika pospolitego, kokoryczy drobnej, marzanki wonnej, kruszczyka szerokolistnego, listery jajowatej, śniadka baldaszkowego, jarząbu brekinii oraz cennych gatunków grzybów: purchawicy olbrzymiej, gwiazdosza wzniesionego, włosogwiazdu czarnogłowego, szmaciaka gałęzistego, smardza jadalnego i zwierząt w szczególności: kumaka nizinnego, ropuchy szarej, rzekotki drzewnej;
- 5) zachowanie rewiru łęgowego dla gatunków ptaków objętych ochroną strefową: orlika krzykliwego, brodzieca samotnego, kokoszki wodnej, dzięcioła czarnego, mucholówki malej, a także ssaków, w szczególności: wydry i nietoperzy oraz bezkręgowców: straszki północnej i zalotki większej;
- 6) położenie rezerwatu na terenie obszaru chronionego krajobrazu „D” (Choszczno-Drawno) oraz w granicach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 na terenie obszaru specjalnej ochrony ptaków (OSO) „Lasy Puszczy nad Drawą” (PLB320016) oraz projektowanego specjalnego obszaru ochrony siedlisk (SOO) „Dolina Iny koło Recza” (PLH320004) (obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty – zatwierdzonego decyzją Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r.);
- 7) położenie rezerwatu w sąsiedztwie gruntów użytkowanych rolniczo;
- 8) łatwy dostęp do rezerwatu i związana z tym antropopresja polegająca na niekontrolowanej penetracji, kłusownictwie, zbieractwie runa leśnego, „zabawach militarnych”, a także składowaniu odpadów;
- 9) położenie rezerwatu z dala od uciążliwych obiektów przemysłowych.

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków przedstawia tabela, stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 4. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań przedstawiają tabela oraz mapa, stanowiące załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 6. Wskazanie obszarów i miejsc udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych i turystycznych oraz określenie sposobów ich udostępniania przedstawiają tabela oraz mapa, stanowiące załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 7. Wprowadza się następujące ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Recz, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Recz, planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych:

- 1) uwzględnić lokalizację rezerwatu w powyższych dokumentach i aktach prawa miejscowego;
- 2) w miarę możliwości technicznych należy przenieść lub skablować linię energetyczną 15 kV;
- 3) w odległości minimum 200 m od granic rezerwatu nie należy projektować inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227)), a lokalizację przedsięwzięć mogących wpływać na stosunki wodne w rezerwacie, należy rozpatrywać uwzględniając uwarunkowania przyrodnicze obiektu.

§ 8. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego.

**p.o. ZASTĘPCY REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA
REGIONALNY KONSERWATOR PRZYRODY
W SZCZECINIE**

Dorota Janicka

Załącznik nr 1

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
Zagrożenia zewnętrzne		
1.	Presja turystyczno-rekreacyjna związana z zaśmiecaniem rezerwatu, zanieczyszczeniem poboczy dróg (dzikie wysypiska) oraz niszczeniem cennych gatunków flory, fauny i grzybów.	<p>Prawidłowe udostępnianie rezerwatu.</p> <p>Popularyzacja wiedzy przyrodniczej wśród lokalnej społeczności.</p> <p>Regularny monitoring stanu populacji występujących w rezerwacie cennych i chronionych gatunków flory, fauny i grzybów.</p> <p>Systematyczne kontrole rezerwatu przez służby leśne i służby ochrony przyrody.</p> <p>Regularne sprzątanie rezerwatu raz w roku, najlepiej po sezonie wegetacyjnym.</p>
2.	Wzmoczona penetracja rezerwatu szczególnie w okresie letnim – rabunkowa działalność polegająca na: kradzieży drewna, kłusownictwie, zbieractwie runa leśnego, przybijaniu tabliczek do drzew, wykopywaniu rowów.	
3.	Dzikie wyrobiska złóż mineralnych.	
4.	Potencjalne zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych. Zmiana stosunków wodnych wód gruntowych w otoczeniu rezerwatu.	<p>Kontrolowanie stanu czystości i przeciwdziałanie zanieczyszczeniu wód.</p> <p>Analizować chemiczny i organiczny skład wód w rezerwacie powyżej i poniżej stawów rybnych.</p> <p>W planowaniu inwestycji mogących mieć wpływ na rezerwat należy uwzględnić czynnik wód gruntowych.</p>
5.	Istnienie i powstawanie barier ekologicznych - droga krajowa nr 10 i linia kolejowa.	Respektowanie zasad „projektowania ekologicznego” inwestycji (pozostawianie dróg migracji gatunków i łączności biotopów).
Zagrożenia wewnętrzne		
6.	Zrzut wód ze stawów rybnych, co może negatywnie oddziaływać na cenne siedliska przyrodnicze, w tym na priorytetowe siedlisko źródła wapienne (*7220).	<p>Eliminacja poboru wód z terenu rezerwatu.</p> <p>Zrewidowanie pozwolenia wodno-prawnego, przestrzeganie obowiązujących zapisów i norm.</p>
7.	Pobór wód powierzchniowych i podziemnych z terenu rezerwatu.	Raz w roku w miesiącach V-VI monitoring stanu cennych siedlisk przyrodniczych.

8.	Istnienie linii energetycznej, co wiąże się z koniecznością regularnego wycinania podrostu drzew, ekspansją roślinności porębowej, niebezpieczeństwem dla ornitofauny oraz promieniowaniem elektromagnetycznym.	W miarę możliwości linia powinna być skablowana lub poprowadzona inną trasą.
----	---	--

Załącznik nr 2

Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań.

Lp.	Lokalizacja działań ochronnych ^{1,2}	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych
1.	Biochora 1: oddz. 26 a.	Cięcia pielęgnacyjne mające na celu eliminowanie świerku. Wprowadzenie sadzonek buka i grabu.	Drzewostan obecny: 6Js, 4DBs; wiek: 17 lat; zwarcie przerywane. Drzewostan docelowy: grąd subatlantycki <i>Stellario-Carpinetum</i> . Całkowita powierzchnia objęta zabiegami: 5,25 ha. Masa drewna do usunięcia: 23 m ³ grubizny. W ilości zależnej od potrzeb. Powierzchnia całkowita zabiegów: 0,27 ha.
2.	Biochora 3: oddz. 26 c.	Punktowe wprowadzenie buka i dębu szypułkowego w lukach po wypadłych świerkach.	W ilości sztuk i w terminach - zależnych od potrzeb.
3.	Biochory 20 i 21: oddz. 26 k.	Cięcia pielęgnacyjne mające na celu odtwarzanie naturalnych zbiorowisk grądu. W biochorze 21 usunąć klon jesionolistny.	Drzewostan obecny: 5Dg, 2Bk, 1Św, 1So 111 lat, 1Brz 86 lat, mjsc Dbs, Js111 lat; zwarcie przerywane. Drzewostan docelowy: grąd subatlantycki <i>Stellario-Carpinetum</i> . Całkowita powierzchnia zabiegu: 1,44 ha. Masa pozyskanego drewna – 17 m ³ grubizny.
4.	Biochory 29 i 33: oddz. 27 a ³ .	Cięcia pielęgnacyjne mające na celu usunięcie grochodrzewu.	Drzewostan obecny: 5Bk, 1K1, 1DBs 116 lat, 1Św 76 lat, 1Brz, 1Ak 86 lat, mjs So.w, Dg, Md, Wb 76 lat, Js, Wz 116 lat; zwarcie umiarkowane.

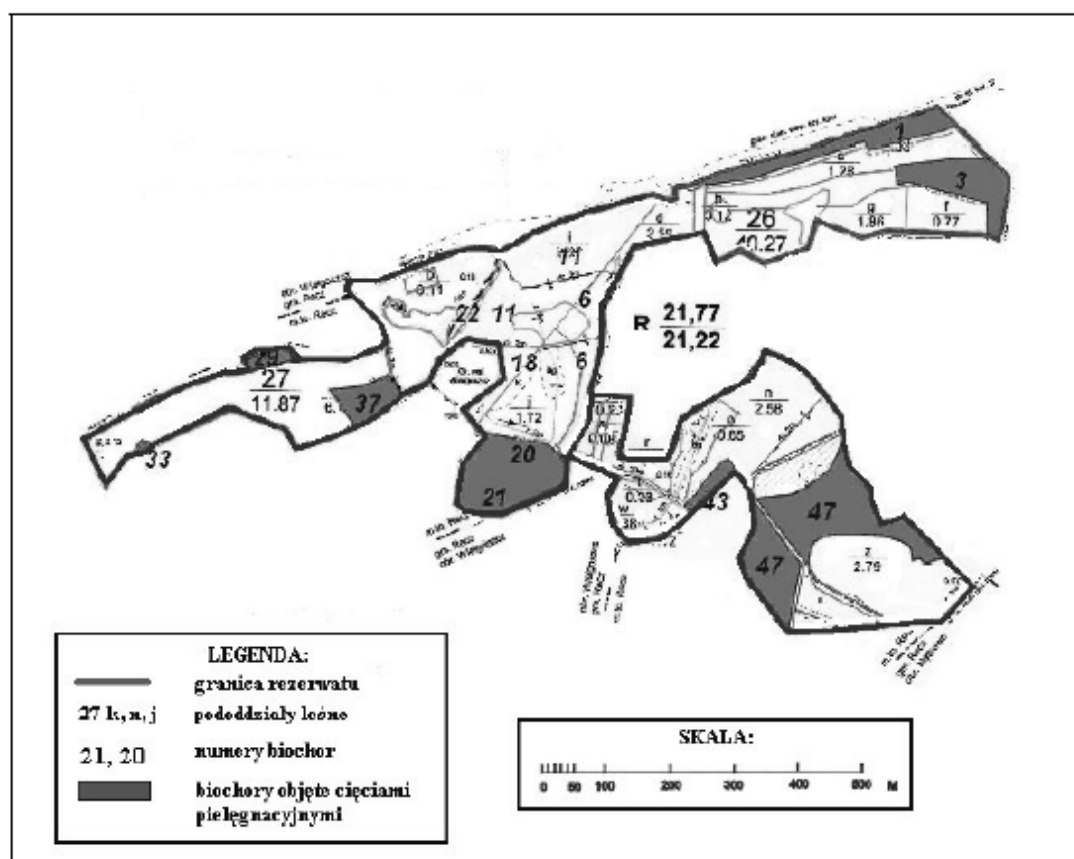
¹ w oddziałach Nadleśnictwa Drawno według Planu Urządzenia Lasu na lata 2002-2011.

			Drzewostan docelowy: grąd subatlantycki <i>Stellario-Carpinetum</i> . Powierzchnia do zabiegu 0,22 ha. Masa pozyskanego drewna: 55 m ³ grubizny.
5.	Biochora 37: oddz. 27 a ³ .	Cięcia pielęgnacyjne mające na celu usunięcie kłonu jesionolistnego. W powstałych lukach dolesianie bukiem, dębem szypułkowym oraz grabem.	Drzewostan obecny: 5Bk, 1Kl, 1Dbs 116 lat, 1Św 76 lat, 1Brz, 1Ak 86 lat, mjs So.w, Dg Md, Wb 76 lat, Js, Wz 116 lat; zwarcie umiarkowane. Drzewostan docelowy: grąd subatlantycki <i>Stellario-Carpinetum</i> . Masa pozyskanego drewna: w ilości 3 m ³ grubizny. W ilości sadzonek zależnej od potrzeb. Całkowita powierzchnia zabiegu: 0,45 ha.
6.	Biochory 6, 11, 18, 22 i 37: oddz. 26 i, 27 b.	Oznakowanie na gruncie przebiegu ścieżek dydaktycznych. Wyznaczenie punktów dydaktycznych. Wymiana istniejących tablic regulaminowej i informacyjnej, ustawienie dodatkowych 3 tablic informacyjnych ⁴ oraz utrzymanie sprawności technicznej (konserwacja) nowego i istniejącego (tablica urzędowa) oznakowania obiektu.	
7.	Biochora 43: oddz. 26 n ³ .	Cięcia pielęgnacyjne mające na celu usunięcie brzozy.	Drzewostan obecny: 4Bk, 2So, 1Św, 1Js, 1So.c 96 lat, 1Dbs 116 lat, mjs Jw. 116 lat, Wz 96 lat; zwarcie umiarkowane. Drzewostan docelowy: grąd subatlantycki <i>Stellario-Carpinetum</i> . Całkowita powierzchnia zabiegu: 0,15 ha. Masa pozyskanego drewna: w ilości 21 m ³ grubizny.
8.	Biochora 47: oddz. 26 y ³ oraz 26 z ³ .	Cięcia pielęgnacyjne mające na celu odtworzenie naturalnego zbiorowiska grądu subatlantyckiego <i>Stellario-Carpinetum</i> . Dolesianie naturalnych luk bukiem, dębem szypułkowym i grabem.	Drzewostan obecny w oddz. 26 y: 10Bz 61 lat, mjs Js, Ol.s 61 lat; zwarcie umiarkowane. Drzewostan obecny w oddz. 26 z: 10Ol 66 lat, mjs Js, Tp, Ol.s 66 lat, Bk 126 lat; zwarcie umiarkowane. Drzewostan docelowy: grąd subatlantycki <i>Stellario-Carpinetum</i> . Masa pozyskanego drewna: w ilości 30 m ³ grubizny. W ilości sadzonek zależnej od potrzeb. Całkowita powierzchnia zabiegu 0,40 ha.
9.	Cały obszar rezerwatu.	Monitoring: • stanu zachowania chronionych siedlisk przyrodniczych co 5 lat w miesiącach V-VI;	

⁴ według mapy udostępnienia rezerwatu przyrody „Grądowe Zbocze” stanowiącej załącznik nr 3 do rozporządzenia.

		<ul style="list-style-type: none"> • stanu wód - analiza składu chemicznego i organicznego wód powyżej i poniżej stawów rybnych wg założeń PIOŚ - w terminach określonych w instytucjach PIOŚ; • stanu populacji cennych i chronionych gatunków grzybów (w terminach pojawiania się owocników) - co 2 lata; • stanu populacji chronionej flory oraz gatunków roślin „specjalnej troski” i wybranych antropofitów - co 2 lata w terminach pojawiania się poszczególnych gatunków; • stanu populacji chronionych gatunków fauny w sezonie ich rozrodu – co 2 lata.
10.	Cały obszar rezerwatu.	<p>Usuwanie powalonych drzew ze ścieżki edukacyjnej oraz usuwanie martwych i połamanych drzew zagrażających bezpieczeństwu ruchu na w/w ścieżce. Powyższe drzewa pozostawić w rezerwacie lub usunąć z jego obszaru – w zależności od potrzeb.</p> <p>Sprzątanie obszaru rezerwatu corocznie, najlepiej po sezonie wegetacyjnym.</p>

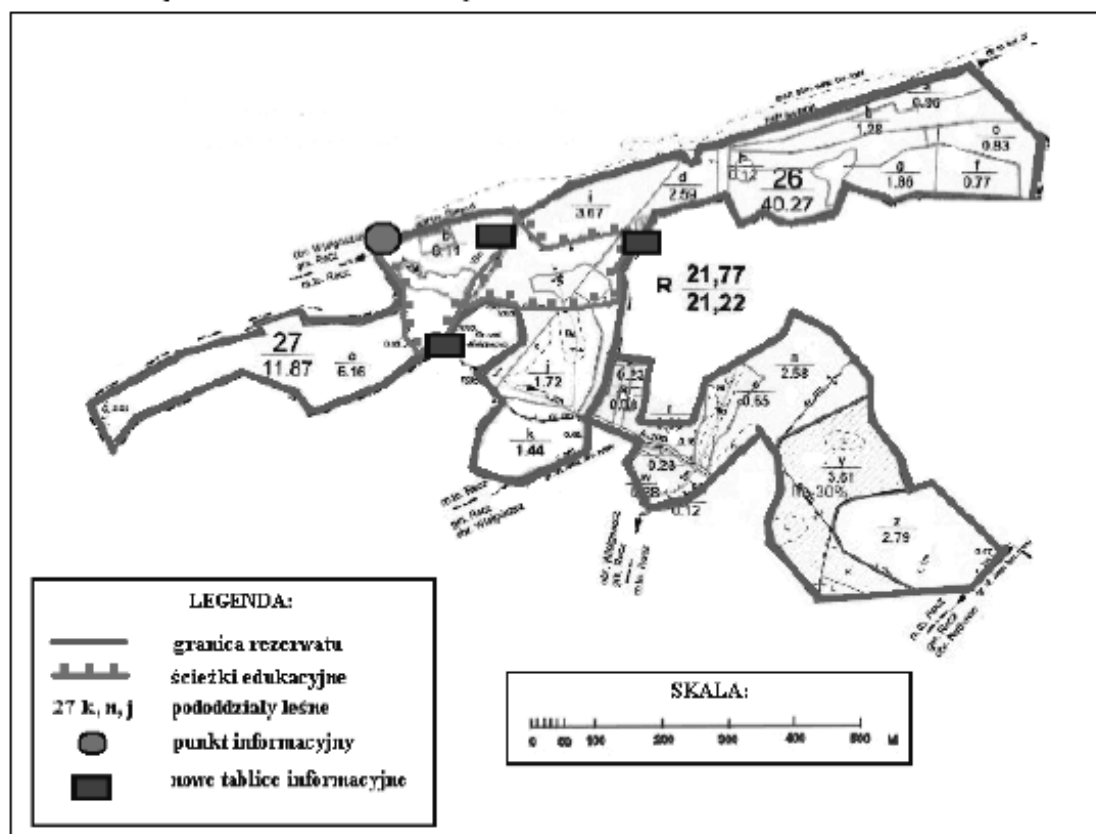
Mapa lokalizacji działań ochrony czynnej w rezerwacie przyrody „Grądowe Zbocze”.

Wskazanie obszarów i miejsc udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych i turystycznych oraz określenie sposobów ich udostępniania.

Lp.	Cel udostępniania	Obszary lub miejsca udostępnienia	Sposób udostępniania
1.	Badania naukowe.	Obszar całego rezerwatu. Po uzyskaniu zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i powiadomieniu zarządzającego obiektem - Nadleśniczego Nadleśnictwa Drawno.	
2.	Edukacja i turystyka.	Punkt informacyjny w oddz. 27 a ¹ oraz ścieżki dydaktyczne ² prowadzące po drogach leśnych w oddz. 26 i 27 o ogólnej długości 1 km.	Dostępne pod przewodnictwem wykwalifikowanego przewodnika lub opiekuna.

Mapa udostępnienia rezerwatu „Grądowe Zbocze”.

¹ Nadleśnictwa Drawno według Planu Urządzenia Lasu na lata 2002-2011.

² wg mapy lokalizacji udostępnienia rezerwatu przyrody „Grądowe Zbocze”.